

9.9.2008

VVV
15 -09- 2008

Ad 1 / 002 / 2008

Vakuutusvalvontavirasto
PL 449
00101 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntö 22.8.2008, Dnro 1/002/2008

Asia: Lausuntopyyntö Vakuutusvalvontaviraston kirjanpitoa, tilinpäätöstä, konsernitalinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista määräyksistä ja ohjeista vakuutusyhtiöille, vakuutusyhdistyksille, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeille, Merimieseläkekassalle ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle

Yleiset huomiot

Vakuutusvalvontaviraston määräys- ja ohjekokoelman 6 luvun tarkoituksena on muodostaa sellainen kattava kokonaisuus, joka palvelee valvonnan kohteena olevia vakuutusyhtiöitä ja muita vakuutuslaitoksia. Tuloslaskelman ja taseen eriä ja liitetietoja koskevat tarkemmat erittelyvaatimukset perustuvat osin vakuutusyhtiöiden tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annettuun direktiiviin 91/674/ETY.

Merkittävä osa viraston 6 luvun määräyksistä ja ohjeista koskee yleisiä kirjanpitolaain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta johtuvia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita joita sovelletaan viraston valvottaviin. Määräyksissä ja ohjeissa viitataan useassa kohdassa kirjanpitolautakunnan yleisohjeisiin. Asiakohdassa mainitusta määräys- ja ohjekokoelman 6 luvusta ei kuitenkaan ole pyydetty kirjanpitolautakunnan lausuntoa. On kuitenkin pääteltävissä, että määräykset ovat vakuutusyhtiölain 8 luvun 31 §:ssä tarkoitettulla tavalla tilinpäätöstä koskevien yleisten säännösten soveltamisen kannalta merkittäviä. Siksi on asianmukaista pyytää myös kirjanpitolautakunnan lausuntoa kyseessä olevista säännöksistä, johon ministeriö on myös aiemmin kiinnittänyt viraston huomiota lausunnossaan 24.11.2003.

Vakuutusvalvontaviraston määräyksenantovaltuudet antaa tarkempia määräyksiä rajoittuvat vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuviin seikkoihin, johon ministeriö on kiinnittänyt huomiota muun muassa lausunnossaan 3.12.1999 Dnro 232/04/1999. Myös uuden vakuutusyhtiölain 521/2008 8 luvun 29 §:n valtuutussäännökset rajoittuvat vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvien tarkempien määräysten antamiseen.

Edellä mainittuun liittyen ministeriö on lausunnossaan 7.12.2005 STM/3082/2005 kiinnittänyt viraston huomiota siihen, että määräysten ja ohjeiden välinen ero on viraston kokoelmassa osin vaikeasti hahmotettavissa. Sitovan sääntelyn ja ohjeistuksen suhde ei siksi välttämättä aina ole selkeä. Lisäksi ministeriö on edellä mainitussa lausunnossaan ja myöhemmässä lausunnossaan 15.11.2006 (STM/3120/2006) kiinnittänyt huomiota siihen, ettei määräyksissä yleensä ole tarkoituksenmukaista toistaa mitä ylemmän asteisessa sovellettavassa normissa on säädetty. Viraston määräyksellä voidaan tarkentaa ylemmän asteisen normin soveltamista, silloin kun kyseessä on vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvasta sääntelytarpeesta. Jos kokonaisuuden hahmottamisen helpottamiseksi on tarpeen toistaa myös ylemmän asteisen normin sisältö on tarkoituksenmukaista viitata mitä normia määräyksellä tarkennetaan. Edellä sanotun johdosta on suotavaa, että ylemmän asteisen normin ja sitä tarkentavan määräyksen tai ohjeen sisällöt erottuvat selkeästi toisistaan.

Niiltä osin kuin määräyksillä annetaan direktiiviin 91/674/ETY perustuvia, vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia tarkentavia säännöksiä, esimerkiksi kohdassa 6.2.1 Vakuutusmaksutuotot (35 artikla) ja 6.3.2 jälleenvakuutustalletesaamiset (14 artikla), ministeriö esittää viraston harkittavaksi direktiivisäännöksiin perustuvien määräysten yhteyteen lisättäväksi viittaukset direktiivikohtiin joihin määräykset perustuvat, sen osoittamiseksi, että kyse on vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvasta sääntelystä.

Ministeriö katsoo aiheelliseksi edellä esitettyjen näkökohtien arvioimisen, kun määräyksiä ja ohjeita seuraavan kerran muutetaan.

Muut huomiot

Vakuutusyrittäjä voi laatia rahoituslaskelman joko noudattaen suoraa rahoituslaskelmaa tai epäsuoraa rahoituslaskelmaa koskevia periaatteita. Yleensä suositetaan suoraa rahoituslaskelmaa (vrt. komission asetus 1725/2003 ja kirjanpitolauslaskelman yleisohje rahoituslaskelman laatimisesta 11.12.2007). Rahoituslaskelman laatimista koskeva ohjeistus on viraston määräys- ja ohjekokoelmassa suhteellisesti suppeampaa kuin tilinpäätöksen muiden osien osalta. Rahoituslaskelman laatimisen osalta viitataan kirjanpitolauslaskelman yleisohjeeseen rahoituslaskelman laatimisesta. Viraston rahoituslaskelmaa koskevassa kaavassa sijoitustoiminnan tulot ja menot on sekä henki- että vahinkovakuutusyhtiössä katsottu osaksi liiketoiminnan rahavirtaa, mikä lienee kansanvälisesti yleisesti omaksuttu esittämistapa. Kirjanpitolauslaskelman yleisohjeen periaate on, että investoinnit käsittävät pysyviin vastaaviin luettavien hyödykkeiden ja sijoitusten hankkimisen ja niiden myymisen tai muun luovuttamisen sekä sijoituksista saatavat korko- ja osinkotulot. Investointien rahavirtojen esittämisen osalta (koro- ja osingot) viraston rahoituslaskelmamallit eroavat kirjanpitolauslaskelman ohjeista. Tämän johdosta olisi perusteltua täydentää rahoituslaskelman laatimista koskevaa ohjeistusta tulevaisuudessa, jotta rahoituslaskelman laatijalle on selvää miksi vakuutusyrittäjiä koskevat mallit poikkeavat muiden yritysten malleista. Kohdan 6.9 ensimmäinen kappaleen ja toisen kappaleen viimeinen virkkeen osalta kyse on lainsäädännöstä johtuvasta sääntelystä kun toinen kappale muutoin ja kolmas kappale on nähtävä ohjeistuksena.

Viitattaessa asetuksiin niiden säädöskokoelman numeroilla on suotavaa, että asetuksen otsikot vastaavat säädöskokoelman mukaisia otsikoita (sivu 3).

Kohta 6.2.2 (17). Tasoitusmäärä on myös vahinkovakuutusyrittäjässä osa korvausvastuuta (VYL 9:3). Kohdan 18 viimeinen virke voitaneen muotoilla uudelleen esimerkiksi muotoon: Vahinkovakuutusyhtiön korvausvastuuseen sisältyvän tasoitusmäärän muutos esitetään tuloslaskelmassa erikseen muun korvausvastuun muutoksesta vahinkovakuutusta koskevassa vakuutusteknisessä laskelmassa ennen erää ”vakuutustekninen kate/tulos”.

Kohta 6.6.1 Kiinteistö-sijoitukset (7.3). Jos asunto- tai kiinteistö-yhtiöllä on velkaa, kiinteistö-osakkeiden käyvän arvon arvostuksessa velka tulee huomioon otetuksi. Tästä seuraa, että velattoman kiinteistö-yhtiön osakkeiden käyvät arvot ovat korkeammat kuin vastaavan velallisen kiinteistö-yhtiön osakkeet. Velan vähentäminen toistamiseen lienee siksi tarpeellista.

Kiinteistöjen ja kiinteistö-osakkeiden käypään arvoon saattavat vaikuttaa kiinteistön ennakoitavissa olevat suuremmat korjaukset kuten tulevat putki- julkisivu- ikkuna- tai vesikatekorjaukset. Jos virasto jakaa tämän näkemyksen, ohjeistusta saattaa olla perusteltua täydentää näiltä osin.

Ministeriön asetuksella on tarkoitus antaa tarkemmat määräykset ainoastaan rahoitusvälineiden, sijoituskiinteistöjen ja biologisten hyödykkeiden käyvän arvon arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista. Tätä laajemmin ei käyvän arvon arvostusta ole tarkoitettu säänneltävän vrt. sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön lausuntopyyntö 21.4.2008.

Viittaus sivulla 86 tulisi olla ministeriöasetuksen 26 eikä 26 a pykälään. Uudessa asetuksessa ei ole ”a” -pykälää.

Viraston määräyksissä ja ohjeissa lähdetään siitä, että toimintakertomuksessa esitettävät tiedot voidaan vaihtoehtoisesti antaa tilinpäätöksen liitetiedoissa (esim. kohta 7.9), jos toimintakertomuksessa viitataan liitetietoihin. Viitatus ministeriöasetuksen 14 §:n 2 momentin säännöksillä ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa mitä vakuutusyhtiölain 8:9.1 momentissa säädetään ilmoitettavaksi toimintakertomuksessa. Kyse on toimintakertomuksessa esitettävien tietojen tarkemmasta erittelystä liitetiedoissa eikä tietojen vaihtoehtoisesta esittämispaikasta.

Valtiovarainministeriön arvopaperin liikkeellelaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta annetun asetuksen (153/2007) 5a §:n 1–3 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan antaa erillisenä kertomuksena, joka julkistetaan yhdessä toimintakertomuksen kanssa tai asetetaan samanaikaisesti julkisesti saataville liikkeeseenlaskijan Internet-sivuille. Tiedot voidaan myös antaa toimintakertomuksessa erillisenä kohtana. Jos selvitys on annettu erillisenä kertomuksena, tulee siinä ja toimintakertomuksessa olla viittaus toisiinsa. Niiltä osin kun kyse on viraston säännöksistä, jotka täsmentävät valtiovarainministeriön asetuksen soveltamista vakuutusyhtiöihin, lienee asiallista vastaisuudessa pyytää myös valtiovarainministeriön lausunto, jotta varmistetaan normien yhdenmukainen tulkinta toimialasta riippumatta.

Kansliapäällikkö

Kari Välimäki

Vakuutusylitarkastaja

Tom Strandström

